

RICHTLIJN 2009/148/EG VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD**van 30 november 2009****betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk****(gecodificeerde versie)****(Voor de EER relevante tekst)**

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 137, lid 2,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité ⁽¹⁾,

Na raadpleging van het Comité van de Regio's,

Handelend volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag ⁽²⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Richtlijn 83/477/EEG van de Raad van 19 september 1983 betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk (tweede bijzondere richtlijn in de zin van artikel 8 van Richtlijn 80/1107/EEG) ⁽³⁾ is herhaaldelijk en ingrijpend gewijzigd ⁽⁴⁾. Ter wille van de duidelijkheid en een rationele ordening van de tekst dient tot codificatie van deze richtlijn te worden overgegaan.
- (2) Asbest is een bijzonder gevaarlijk agens dat ernstige ziekten kan veroorzaken en dat in een groot aantal arbeidssituaties wordt aangetroffen en bijgevolg zijn veel werknemers aan een potentieel gevaar voor hun gezondheid blootgesteld. Crocidoliet wordt beschouwd als een buitengewoon gevaarlijk soort asbest.
- (3) Het is bij de huidige stand van de wetenschappelijke kennis niet mogelijk een niveau vast te stellen waaronder geen gevaar meer voor de gezondheid bestaat, maar een beperking van de blootstelling aan asbest zal niettemin het risico van ziekten welke verband houden met asbest, verminderen. Het is derhalve noodzakelijk specifieke geharmoniseerde procedures voor de bescherming van werknemers tegen asbest vast te stellen. Deze richtlijn bevat minimumvoorschriften die zullen worden herzien op grond van de opgedane ervaring en de ontwikkeling van de techniek op dit gebied.
- (4) De optische microscopie biedt weliswaar niet de mogelijkheid om de kleinste voor de gezondheid schadelijke vezels te tellen, maar is desondanks de meest gebruikelijke methode voor het regelmatig meten van asbest.
- (5) Preventieve maatregelen voor de bescherming van de gezondheid van aan asbest blootgestelde werknemers en de

beoogde verbintenis voor de lidstaten inzake het toezicht op de gezondheid van die werknemers zijn belangrijk.

- (6) Om de betrokken vezels eenduidig te definiëren, moeten zij in mineralogisch opzicht of aan de hand van hun CAS-nummer (Chemical Abstract Service) worden gedefinieerd.
- (7) Onverminderd andere communautaire bepalingen inzake het in de handel brengen en het gebruik van asbest, moet een beperking van de activiteiten die een blootstelling aan asbest meebrengen, bij de preventie van ziekten in verband met deze blootstelling een zeer belangrijke rol spelen.
- (8) De meldingsregeling voor werkzaamheden die gepaard gaan met blootstelling aan asbest, dient aan de nieuwe werksituaties te worden aangepast.
- (9) Een verbod op het opspuiten van asbest voor het velouteren van oppervlakken is niet voldoende om te voorkomen dat asbestdeeltjes in de atmosfeer komen. Ook activiteiten die werknemers aan asbestvezels blootstellen bij de winning van asbest, de vervaardiging en de verwerking van asbestproducten of de vervaardiging en verwerking van producten waaraan doelbewust asbestvezels zijn toegevoegd, moeten gelet op de ernstige en moeilijke te vermijden blootstelling worden verboden.
- (10) Rekening houdende met de meest recente technische kennis dienen de bemonsteringsmethodologie voor het meten van de asbestconcentratie in de lucht en de methode voor het vaststellen van het aantal vezels te worden gedefinieerd.
- (11) Hoewel het niveau van blootstelling aan asbest waaronder geen risico op kanker bestaat, nog niet is vastgesteld, dient de blootstelling van werknemers aan asbest op het werk tot een minimum te worden verlaagd.
- (12) De werkgevers moeten worden verplicht om voor de aanvang van het asbestverwijderingsproject aan te geven of er asbest in de gebouwen of installaties aanwezig is of kan zijn en om deze informatie mee te delen aan alle personen die door gebruik, onderhoud of andere werkzaamheden in of aan het gebouw het risico lopen aan asbest te worden blootgesteld.
- (13) Er moet nadrukkelijk op worden toegezien dat sloopwerkzaamheden of werkzaamheden voor het verwijderen van asbest worden verricht door ondernemingen die op de hoogte zijn van alle voor de bescherming van de werknemers te treffen voorzorgsmaatregelen.
- (14) Werknemers die aan asbest blootgesteld worden of kunnen worden, moeten een specifieke opleiding krijgen teneinde de aan deze blootstelling verbonden risico's aanzienlijk te beperken.

⁽¹⁾ Advies van 10 juni 2009 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad).

⁽²⁾ Advies van het Europees Parlement van 20 oktober 2009 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad) en besluit van de Raad van 26 november 2009.

⁽³⁾ PB L 263 van 24.9.1983, blz. 25.

⁽⁴⁾ Zie bijlage II, deel A.

- (15) Er moet worden voorzien in praktische aanbevelingen voor het klinisch onderzoek op de blootgestelde werknemers, rekening houdend met de meest recente medische kennis, teneinde de met asbest verband houdende ziekten in een vroeg stadium te kunnen opsporen.
- (16) Aangezien de doelstelling van het overwogen optreden, namelijk de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt en derhalve wegens de omvang of de gevolgen van het optreden beter door de Gemeenschap kan worden verwezenlijkt, kan de Gemeenschap, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze richtlijn niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.
- (17) De bepalingen van deze richtlijn vormen een concreet onderdeel van de verwezenlijking van de sociale dimensie van de interne markt. Deze bepalingen zijn tot een minimum beperkt teneinde de oprichting en ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen niet onnodig te bemoeilijken.
- (18) Deze richtlijn dient de verplichtingen van de lidstaten met betrekking tot de in bijlage II, deel B, genoemde termijnen voor omzetting in nationaal recht van de aldaar genoemde richtlijnen onverlet te laten,

HEBBER DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Deze richtlijn heeft ten doel werknemers tegen gevaren voor hun gezondheid te beschermen, en deze gevaren, die zich op het werk voordoen of kunnen voordoen door blootstelling aan asbest, te voorkomen.

Zij behelst de grenswaard van deze blootstelling alsook andere bijzondere bepalingen.

2. Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van de lidstaten om wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen toe te passen of in te voeren met het oog op een verdergaande bescherming van de werknemers, met name wat betreft de vervanging van asbest door minder gevaarlijke producten.

Artikel 2

Voor de toepassing van deze richtlijn worden onder „asbest” de volgende vezelachtige silicaten verstaan:

- a) actinooliet, CAS-nummer 77536-66-4 ⁽¹⁾;
- b) bruine asbest (amosiet), CAS-nummer 12172-73-5 ⁽¹⁾;
- c) anthofylliet, CAS-nummer 77536-67-5 ⁽¹⁾;
- d) chrysotiel, CAS-nummer 12001-29-5 ⁽¹⁾;
- e) crocidoliet, CAS-nummer 12001-28-4 ⁽¹⁾;
- f) tremoliet, CAS-nummer 77536-68-6 ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Registratienummer van de Chemical Abstract Service (CAS).

Artikel 3

1. Deze richtlijn is van toepassing op werkzaamheden waarbij werknemers tijdens hun werk worden of kunnen worden blootgesteld aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen.

2. Bij werkzaamheden waarbij het risico van blootstelling aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen bestaat, moet dat risico worden beoordeeld, teneinde de aard en de mate van de blootstelling van de werknemers aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen vast te stellen.

3. Mits het gaat om sporadische blootstellingen met een geringe intensiteit en uit de resultaten van de risicobeoordeling volgens lid 2 blijkt, dat de blootstellingsgrenswaarde voor asbest in de lucht van de arbeidsplaats niet zal worden overschreden, kunnen de artikelen 4, 18 en 19 buiten toepassing blijven, wanneer het werk bestaat in:

- a) korte, niet-continue onderhoudsactiviteiten, waarbij uitsluitend met niet-broze materialen wordt gewerkt;
- b) het verwijderen van niet-beschadigde materialen, zonder deze stuk te maken, waarin de asbestvezels stevig in een matrix zijn gebonden;
- c) het inkapselen en omhullen van asbesthoudende materialen die in goede staat zijn;
- d) bewaking en onderzoek van de lucht en het nemen van monsters om vast te stellen of een bepaald materiaal asbest bevat.

4. Na overleg met de sociale partners, overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk, worden door de lidstaten praktische richtsnoeren opgesteld voor de omschrijving van sporadische blootstelling met een geringe intensiteit, als bedoeld in lid 3.

5. De werknemers en/of hun vertegenwoordigers in de onderneming of vestiging worden geraadpleegd over de in lid 2 bedoelde beoordeling en deze wordt herzien wanneer er redenen zijn om aan te nemen dat zij onjuist is of wanneer er materiële veranderingen in het werk plaatsvinden.

Artikel 4

1. Onder voorbehoud van artikel 3, lid 3, worden de in de leden 2 tot en met 5 bedoelde maatregelen getroffen.

2. Voor de in artikel 3, lid 1, bedoelde werkzaamheden moet een door de verantwoordelijke instantie van de lidstaat beheerd meldingssysteem worden ingevoerd.

3. Vóór de aanvang van de werkzaamheden doet de werkgever melding in de zin van lid 2 aan de verantwoordelijke instantie van de lidstaten, overeenkomstig de nationale wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen.

De melding moet tenminste een beknopte beschrijving bevatten van:

- a) de plaats waar de werkzaamheden worden verricht;
- b) de gebruikte of gehanteerde types en hoeveelheden asbest;

- c) de verrichte werkzaamheden en toegepaste procedés;
- d) het aantal betrokken werknemers;
- e) de datum waarop de werkzaamheden aanvangen, alsmede de duur ervan;
- f) de maatregelen die zijn genomen om blootstelling van werknemers aan asbest te beperken.

4. De werknemers en/of hun vertegenwoordigers in de onderneming of vestiging hebben inzage in de melding in de zin van lid 2 met betrekking tot hun eigen onderneming of vestiging overeenkomstig de nationale wetgeving.

5. Telkens wanneer een verandering in de arbeidsomstandigheden kan leiden tot een aanzienlijke toename van de blootstelling aan stof van asbest of asbesthoudende materialen, dient een nieuwe melding te worden gedaan.

Artikel 5

Het opspuiten van asbest voor het velouteren van oppervlakken en werkzaamheden die het gebruik van asbesthoudend isolatie- of geluiddempend materiaal met een lage dichtheid (minder dan 1 g/cm³) inhouden, zijn verboden.

Onverminderd andere Gemeenschapsvoorschriften betreffende het in de handel brengen en het gebruik van asbest zijn activiteiten die de werknemers aan asbestvezels blootstellen bij de winning van asbest, bij de vervaardiging en de verwerking van asbestproducten, dan wel de vervaardiging en de verwerking van producten die doelbewust toegevoegde asbest bevatten, verboden, met uitzondering van het behandelen en storten van producten die afkomstig zijn van sloop en asbestverwijdering.

Artikel 6

Bij alle in artikel 3, lid 1, bedoelde werkzaamheden wordt de blootstelling op het werk aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen, tot een minimum beperkt en wordt zij in ieder geval onder de in artikel 8 vastgestelde grenswaarde gebracht, met name door de volgende maatregelen:

- a) het aantal werknemers dat aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen blootgesteld wordt of kan worden, wordt zo klein mogelijk gehouden;
- b) de werkprocedés zijn zo ingericht dat er geen asbeststof wordt geproduceerd of dat, indien zulks onmogelijk is, er geen asbeststof in de lucht vrijkomt;
- c) alle ruimten en uitrustingen die dienen voor de behandeling van asbest, kunnen doeltreffend en regelmatig worden gereinigd en onderhouden;
- d) asbest en materialen waaruit asbeststof vrijkomt of die asbesthoudend zijn, worden opgeborgen en vervoerd in daarvoor geschikte gesloten verpakkingen;
- e) afvalstoffen worden zo spoedig mogelijk verzameld en van de arbeidsplaats weggevoerd in geschikte gesloten verpakkingen met een etiket dat zij asbest bevatten; deze maatregel geldt niet voor winningswerkzaamheden; de afvalstoffen

worden vervolgens behandeld overeenkomstig Richtlijn 91/689/EEG van de Raad van 12 december 1991 betreffende gevaarlijke afvalstoffen ⁽¹⁾.

Artikel 7

1. Afhankelijk van de resultaten van de eerste risicobeoordeling wordt, om de naleving van de in artikel 8 vastgestelde grenswaarde te waarborgen, op gezette tijden de concentratie aan asbestvezels in de lucht op het werk gemeten.

2. De monstername is representatief voor de persoonlijke blootstelling van de werknemer aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen.

3. De monstername wordt uitgevoerd na raadpleging van de werknemers en/of hun vertegenwoordigers in de onderneming of de vestiging.

4. De monstername wordt uitgevoerd door personeel met de vereiste deskundigheid. De daaropvolgende monsteranalyse wordt uitgevoerd in laboratoria die toegerust zijn voor het tellen van vezels overeenkomstig de methode van lid 6.

5. De duur van de monstername wordt zo gekozen dat, hetzij door meting hetzij door een tijdgewogen berekening, de representatieve blootstelling voor een achtuurige referentieperiode (één ploeg) kan worden vastgesteld.

6. De telling van de vezels gebeurt bij voorkeur met een fasecontrastmicroscopie overeenkomstig de in 1997 door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) aanbevolen methode ⁽²⁾ of een methode die gelijkwaardige resultaten oplevert.

Bij het meten van de in lid 1 bedoelde asbestconcentratie in de lucht worden alleen vezels die langer zijn dan vijf micrometer, een breedte hebben van minder dan 3 µm en een lengte/breedteverhouding van meer dan 3:1 in aanmerking genomen.

Artikel 8

De werkgevers zorgen ervoor dat geen enkele werknemer wordt blootgesteld aan een asbestconcentratie in de lucht die groter is dan 0,1 vezel per cm³, berekend als tijdgewogen gemiddelde over een periode van acht uur (TGG).

Artikel 9

De wijzigingen die nodig zijn om bijlage I bij deze richtlijn aan de technische vooruitgang aan te passen, worden vastgesteld volgens de in artikel 17 van Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk ⁽³⁾ bedoelde procedure.

Artikel 10

1. Wanneer de in artikel 8 vastgestelde grenswaarde wordt overschreden, worden de oorzaken voor deze overschrijding opgespoord en worden zo snel mogelijk passende maatregelen getroffen om deze situatie te verhelpen.

⁽¹⁾ PB L 377 van 31.12.1991, blz. 20.

⁽²⁾ *Determination of airborne fibre number concentrations. A recommended method, by phase-contrast optical microscopy (membrane filter method)*, WHO, Geneva, 1997 (ISBN 92 415 4496 1).

⁽³⁾ PB L 183 van 29.6.1989, blz. 1.

Het werk in de betrokken zone mag alleen worden voortgezet indien er ter bescherming van de betrokken werknemers passende maatregelen worden genomen.

2. Ten einde de doeltreffendheid van de in lid 1, eerste alinea, genoemde maatregelen na te gaan, wordt het asbest in de lucht onmiddellijk opnieuw gemeten.

3. Wanneer de blootstelling niet met andere middelen kan worden beperkt en de grenswaarde het dragen van individuele ademhalingsapparatuur vereist, mag dit niet blijvend zijn en moet het voor iedere werknemer tot het strikt noodzakelijke worden beperkt. Voor werkzaamheden met individuele ademhalingsapparatuur worden rustpauzes voorzien, afhankelijk van de fysieke en klimatologische belasting en, zo nodig, in samenspraak met de werknemers en/of hun vertegenwoordigers in de onderneming of de vestiging, overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk.

Artikel 11

Voordat wordt begonnen met sloop- of onderhoudswerkzaamheden neemt de werkgever, indien van toepassing na het opvragen van informatie bij de eigenaren, alle nodige maatregelen om de materialen waarvan wordt vermoed dat ze asbest bevatten, te identificeren.

Indien ook maar de geringste twijfel bestaat over de aanwezigheid van asbest in een materiaal of constructie, worden de van toepassing zijnde bepalingen van deze richtlijn gevolgd.

Artikel 12

Voor bepaalde werkzaamheden, zoals sloop, verwijdering, reparatie en onderhoud, waarvan kan worden verwacht dat ondanks preventieve technische maatregelen ter beperking van de asbestconcentratie in de lucht, de in artikel 8 vastgestelde grenswaarde zal overschreden worden, stelt de werkgever maatregelen vast voor de bescherming van de werknemers tijdens deze werkzaamheden, in het bijzonder:

- a) krijgen de werknemers verplicht te dragen passende ademhalingsapparatuur en andere individuele beschermingsmiddelen;
- b) worden er waarschuwborden aangebracht om erop te wijzen dat een overschrijding van de in artikel 8 vastgestelde grenswaarde kan worden verwacht;
- c) wordt de verspreiding van stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen buiten de ruimten/werkplek waar de activiteiten plaatsvinden, voorkomen.

De werknemers en/of hun vertegenwoordigers in de onderneming of vestiging worden over deze maatregelen geraadpleegd voordat tot deze werkzaamheden wordt overgegaan.

Artikel 13

1. Voordat wordt begonnen met het slopen of het verwijderen van asbest en/of asbesthoudende materialen uit gebouwen, constructies, apparaten en installaties, dan wel uit schepen, wordt er een werkplan opgesteld.

2. In het in lid 1 bedoelde plan worden maatregelen opgenomen die nodig zijn voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk.

In het plan wordt met name voorgeschreven dat:

- a) het asbest en/of de asbesthoudende materialen worden verwijderd voordat de sloopwerkzaamheden worden uitgevoerd, behalve wanneer dit voor de werknemers een groter gevaar zou inhouden dan het asbest of de asbesthoudende materialen niet te verwijderen;
- b) zo nodig individuele beschermingsmiddelen als bedoeld in artikel 12, eerste alinea, onder a), worden verstrekt;
- c) zodra de sloop- of de asbestverwijderingswerkzaamheden beëindigd zijn, men er zich overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk van vergewist dat er geen risico's van blootstelling aan asbest op het werk meer zijn.

Op verzoek van de bevoegde autoriteiten moet het plan informatie bevatten over de volgende punten:

- a) aard en waarschijnlijke duur van de werkzaamheden;
- b) plaats waar de werkzaamheden worden verricht;
- c) methoden die worden gebruikt wanneer met asbest of asbesthoudende materialen wordt gewerkt;
- d) kenmerken van de apparatuur die wordt gebruikt voor:
 - i) de bescherming en ontsmetting van het met de werkzaamheden belaste personeel;
 - ii) de bescherming van anderen die zich op of nabij de werkplek bevinden.

3. Op verzoek van de bevoegde autoriteiten moeten zij voor de aanvang van de beoogde werkzaamheden in kennis worden gesteld van het in lid 1 bedoelde plan.

Artikel 14

1. De werkgever zorgt voor een passende opleiding voor alle werknemers die aan stof van asbest of asbesthoudende materialen worden of kunnen worden blootgesteld. Deze opleiding wordt met regelmatige tussenpozen gratis verstrekt.

2. De inhoud van de opleiding is voor de werknemers gemakkelijk toegankelijk. Zij verschaft hun de nodige kennis en vaardigheden inzake preventie en veiligheid, met name met betrekking tot:

- a) de eigenschappen van asbest en de invloed van asbest op de gezondheid, met inbegrip van het synergetische effect van roken;
- b) de soorten producten of materialen die asbest kunnen bevatten;
- c) de handelingen die kunnen leiden tot blootstelling aan asbest en het belang van preventieve controles om blootstelling tot een minimum te beperken;

- d) veilige werkwijzen, controles en beschermingsmiddelen;
- e) de geëigende rol, keuze en selectie, beperkingen en het juiste gebruik van ademhalingsapparatuur;
- f) noodprocedures;
- g) ontsmettingsprocedures;
- h) verwijdering van afvalstoffen;
- i) de eisen inzake medisch toezicht.

3. Op communautair niveau worden praktische richtsnoeren vastgesteld voor de opleiding van werknemers die asbest verwijderen.

Artikel 15

Alvorens zij werkzaamheden zoals sloop of verwijdering van asbest kunnen verrichten, moeten bedrijven hun bekwaamheid op dit gebied aantonen overeenkomstig de nationale wetgeving en/of praktijk.

Artikel 16

1. Voor elke in artikel 3, lid 1, bedoelde werkzaamheid worden, onder voorbehoud van artikel 3, lid 3, passende maatregelen getroffen om te bewerkstelligen dat:

- a) de plaatsen waar deze werkzaamheden worden uitgevoerd:
 - i) duidelijk worden afgebakend en worden aangegeven met waarschuwingsborden;
 - ii) alleen toegankelijk zijn voor werknemers die deze plaatsen wegens hun werk of functie moeten betreden;
 - iii) zones zijn waar een rookverbod geldt;
- b) zones worden ingericht waar de werknemers zonder gevaar voor besmetting door asbeststof kunnen eten en drinken;
- c) passende werk- of beschermende kleding ter beschikking wordt gesteld van de werknemers; deze werk- of beschermende kleding niet buiten het bedrijf wordt gebracht; Zij mag evenwel gewassen worden in daartoe uitgeruste buiten het bedrijf gelegen wasserijen als het bedrijf niet zelf voor de reiniging zorgt; in dat geval dient de kleding in gesloten recipiënten te worden vervoerd;
- d) de werk- of beschermende kleding en de normale kleding afzonderlijk worden opgeborgen;
- e) passende en adequate sanitaire voorzieningen met douches, indien het werk in een stoffige atmosfeer geschiedt, ter beschikking van de werknemers worden gesteld;
- f) de beschermende uitrusting op een daartoe aangewezen plaats wordt bewaard en na ieder gebruik wordt gecontroleerd en gereinigd en passende maatregelen worden genomen om defecte uitrusting te herstellen of te vervangen voordat deze weer wordt gebruikt.

2. De kosten van de krachtens lid 1 getroffen maatregelen mogen niet op de werknemers worden verhaald.

Artikel 17

1. Voor elke in artikel 3, lid 1, bedoelde werkzaamheid worden passende maatregelen genomen opdat de werknemers, alsmede hun vertegenwoordigers in de onderneming of de vestiging, adequate voorlichting krijgen over:

- a) de mogelijke gevaren voor de gezondheid van blootstelling aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen;
- b) het bestaan van voorgeschreven grenswaarden en de noodzaak van toezicht op het asbestgehalte in de lucht;
- c) voorschriften betreffende hygiënische maatregelen, met inbegrip van de noodzaak niet te roken;
- d) de te nemen voorzorgsmaatregelen met betrekking tot het dragen en het gebruiken van beschermende uitrusting en kleding;
- e) de bijzondere voorzorgsmaatregelen om de blootstelling aan asbest zo laag mogelijk te houden.

2. Naast de in lid 1 bedoelde maatregelen worden, onder voorbehoud van artikel 3, lid 3, passende maatregelen genomen opdat:

- a) de werknemers en/of hun vertegenwoordigers in de onderneming of vestiging inzage krijgen in de resultaten van de asbestmetingen in de lucht en uitleg kunnen krijgen over de betekenis van deze resultaten;
- b) indien de resultaten de in artikel 8 vastgestelde grenswaarde overschrijden, de betrokken werknemers, alsmede hun vertegenwoordigers in de onderneming of vestiging, zo spoedig mogelijk in kennis worden gesteld van deze overschrijdingen en van de oorzaken daarvan, en de werknemers en/of hun vertegenwoordigers in de onderneming of vestiging worden geraadpleegd over de te nemen maatregelen of, in spoedgevallen, worden ingelicht over de getroffen maatregelen.

Artikel 18

1. Onder voorbehoud van artikel 3, lid 3, worden de in de leden 2 tot en met 5 genoemde maatregelen getroffen.

2. Vóór de blootstelling aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen op de arbeidsplaats moet iedere werknemer in de gelegenheid worden gesteld een medische keuring te ondergaan.

Deze keuring dient een specifiek onderzoek van de borstkas te omvatten. Praktische aanbevelingen die de lidstaten bij de klinische keuring van werknemers als leidraad kunnen nemen, staan in bijlage I; deze aanbevelingen worden volgens de in artikel 17 van Richtlijn 89/391/EEG bedoelde procedure aangepast aan de technische vooruitgang.

Zolang de blootstelling duurt, moet tenminste eenmaal in de drie jaar gelegenheid voor een nieuwe keuring worden gegeven.

Van iedere werknemer wordt in overeenstemming met de nationale wetgeving en/of praktijk een individueel gezondheidsdossier aangelegd.

3. Naar aanleiding van de in lid 2, tweede alinea, bedoelde klinische keuring spreekt de arts of de instantie die voor het medische toezicht op de werknemers verantwoordelijk is, zich overeenkomstig de nationale wetgevingen over eventueel verder te nemen individuele beschermende of preventieve maatregelen uit, of stelt deze vast.

Deze maatregelen kunnen in voorkomend geval inhouden dat de werknemer niet langer aan stof afkomstig van asbest of asbesthoudende materialen mag worden blootgesteld.

4. Aan de werknemers wordt advies en informatie verschaft over elke medische keuring waaraan zij zich na het einde van de blootstelling kunnen onderwerpen.

De voor het medische toezicht verantwoordelijke arts of instantie kunnen verklaren dat het medische toezicht na het einde van de blootstelling zo lang moet worden voortgezet, als zij voor de gezondheid van de betrokkene noodzakelijk achten.

Dit voortgezette toezicht gebeurt in overeenstemming met de nationale wetgeving en/of praktijk.

5. De betrokken werknemer of de werkgever kan verzoeken om herziening van de in lid 3 bedoelde keuring, overeenkomstig de nationale wetgeving.

Artikel 19

1. Onder voorbehoud van artikel 3, lid 3, worden de in de leden 2, 3 en 4 genoemde maatregelen getroffen.

2. De werkgever dient in een register aantekening te houden van de werknemers die met de in artikel 3, lid 1, bedoelde werkzaamheden zijn belast, met vermelding van aard en duur van hun werkzaamheden en blootstelling. Dit register kan worden ingezien door de arts en de instantie die verantwoordelijk is voor het medische toezicht. Elke betrokken werknemer kan inzage krijgen van zijn persoonlijke gegevens in het register. De werknemers en/of hun vertegenwoordigers in de onderneming of vestiging kunnen inzage krijgen van de anonieme collectieve gegevens van dit register.

3. De in lid 2 bedoelde registers en de in artikel 18, lid 2, vierde alinea, bedoelde individuele gezondheidsdossiers worden ten minste 40 jaar na het einde van de blootstelling bewaard, overeenkomstig de nationale wetgeving en/of praktijk.

4. De in lid 3 bedoelde bescheiden worden, overeenkomstig de nationale wetgeving en/of praktijk, aan de verantwoordelijke instantie overhandigd op het moment dat de onderneming haar activiteiten beëindigt.

Artikel 20

De lidstaten voorzien in adequate sancties op niet-naleving van de ingevolge deze richtlijn vastgestelde nationale wetgeving. De sancties moeten doeltreffend, proportioneel en afschrikkend zijn.

Artikel 21

De lidstaten houden een register bij van de erkende gevallen van asbestose en mesothelioom.

Artikel 22

Om de vijf jaar dienen de lidstaten een verslag in bij de Commissie over de praktische tenuitvoerlegging van deze richtlijn in de vorm van een specifiek hoofdstuk van het verslag bedoeld in artikel 17 bis, leden 1, 2 en 3, van Richtlijn 89/391/EEG, dat als basis dient voor de evaluatie van de Commissie overeenkomstig artikel 17 bis, lid 4, van die richtlijn.

Artikel 23

De lidstaten delen de Commissie de tekst van de bepalingen van intern recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 24

Richtlijn 83/477/EEG, zoals gewijzigd bij de in bijlage II genoemde richtlijnen, wordt ingetrokken, onverminderd de verplichtingen van de lidstaten met betrekking tot de in bijlage II, deel B, genoemde termijnen voor omzetting in nationaal recht van de aldaar genoemde richtlijnen.

Verwijzingen naar de ingetrokken richtlijn gelden als verwijzingen naar de onderhavige richtlijn en worden gelezen volgens de concordantietabel in bijlage III.

Artikel 25

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 26

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel, 30 november 2009.

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

J. BUZEK

Voor de Raad

De voorzitter

B. ASK

BIJLAGE I

Praktische aanbevelingen voor de klinische keuring van de werknemers, bedoeld in artikel 18, lid 2, tweede alinea

1. Volgens de huidige kennis kan blootstelling aan losse asbestvezels de volgende aandoeningen veroorzaken:
 - asbestose;
 - mesothelioom;
 - longkanker;
 - maag- en darmkanker.
2. De arts of de instantie die voor het medische toezicht op de aan asbest blootgestelde werknemers verantwoordelijk is, dient vertrouwd te zijn met de voorwaarden en omstandigheden van de blootstelling van elke werknemer.
3. Het gezondheidskundig onderzoek van de werknemers geschiedt overeenkomstig de beginselen en gebruiken van de arbeidsgeneeskunde. Het dient minstens de volgende maatregelen te omvatten:
 - het aanleggen van een dossier met de medische voorgeschiedenis en het beroepsverleden van de werknemer;
 - een persoonlijk gesprek;
 - een algemeen klinisch onderzoek, met name van de borstkas;
 - onderzoeken van de ademhalingsfunctie (spirometrie en flow-volumecurve).

De voor het toezicht op de gezondheid verantwoordelijke arts of instantie besluiten op grond van de jongste inzichten van de arbeidsgeneeskunde tot verder onderzoek, zoals cytologisch onderzoek van het sputum, röntgenonderzoek van de borstkas of computertomografie.

BIJLAGE II

DEEL A

**Ingetrokken richtlijn met overzicht van de achtereenvolgende wijzigingen ervan
(bedoeld in artikel 24)**

Richtlijn 83/477/EEG van de Raad (PB L 263 van 24.9.1983, blz. 25)	
Richtlijn 91/382/EEG van de Raad (PB L 206 van 29.7.1991, blz. 16)	
Richtlijn 98/24/EG van de Raad (PB L 131 van 5.5.1998, blz. 11)	uitsluitend artikel 13, lid 2
Richtlijn 2003/18/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 97 van 15.4.2003, blz. 48)	
Richtlijn 2007/30/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 165 van 27.6.2007, blz. 21)	uitsluitend artikel 2, lid 1

DEEL B

**Termijnen voor omzetting in nationaal recht
(bedoeld in artikel 24)**

Richtlijn	Omzettingstermijn
83/477/EEG	31 december 1986 ⁽¹⁾
91/382/EEG	1 januari 1993 ⁽²⁾
98/24/EG	5 mei 2001
2003/18/EG	14 april 2006
2007/30/EG	31 december 2012

⁽¹⁾ Deze datum wordt evenwel naar 31 december 1989 verschoven wat de asbestwinning betreft.

⁽²⁾ Voor de Helleense Republiek is de omzettingstermijn van de richtlijn 1 januari 1996. Evenwel is de omzettingsdatum voor de asbestwinning 1 januari 1996 voor alle lidstaten en 1 januari 1999 voor de Helleense Republiek.

BIJLAGE III

Concordantietabel

Richtlijn 83/477/EEG	De onderhavige richtlijn
Artikel 1, lid 1	Artikel 1, lid 1
Artikel 1, lid 2	—
Artikel 1, lid 3	Artikel 1, lid 2
Artikel 2, eerste tot en met zesde streepje	Artikel 2, onder a) tot en met f)
Artikel 3, leden 1 tot en met 3	Artikel 3, leden 1 tot en met 3
Artikel 3, lid 3 <i>bis</i>	Artikel 3, lid 4
Artikel 3, lid 4	Artikel 3, lid 5
Artikel 4, aanhef	Artikel 4, lid 1
Artikel 4, punt 1	Artikel 4, lid 2
Artikel 4, punt 2	Artikel 4, lid 3
Artikel 4, punt 3	Artikel 4, lid 4
Artikel 4, punt 4	Artikel 4, lid 5
Artikel 5	Artikel 5
Artikel 6, punten 1 tot en met 5	Artikel 6, onder a) tot en met e)
Artikelen 7 en 8	Artikelen 7 en 8
Artikel 9, lid 2	Artikel 9
Artikel 10	Artikel 10
Artikel 10 <i>bis</i>	Artikel 11
Artikel 11, leden 1 en 2	Artikel 12, eerste en tweede alinea
Artikel 12, lid 1	Artikel 13, lid 1
Artikel 12, lid 2, eerste alinea	Artikel 13, lid 2, eerste alinea
Artikel 12, lid 2, tweede alinea, eerste streepje	Artikel 13, lid 2, tweede alinea, onder a)
Artikel 12, lid 2, tweede alinea, tweede streepje	Artikel 13, lid 2, tweede alinea, onder b)
Artikel 12, lid 2, tweede alinea, derde streepje	Artikel 13, lid 2, tweede alinea, onder c)
Artikel 12, lid 2, derde alinea, eerste streepje	Artikel 13, lid 2, derde alinea, onder a)
Artikel 12, lid 2, derde alinea, tweede streepje	Artikel 13, lid 2, derde alinea, onder b)
Artikel 12, lid 2, derde alinea, derde streepje	Artikel 13, lid 2, derde alinea, onder c)
Artikel 12, lid 2, derde alinea, vierde streepje	Artikel 13, lid 2, derde alinea, onder d)
Artikel 12, lid 2, derde alinea, vierde streepje, eerste inspringend streepje	Artikel 13, lid 2, derde alinea, onder d), i)
Artikel 12, lid 2, derde alinea, vierde streepje, tweede inspringend streepje	Artikel 13, lid 2, derde alinea, onder d), ii)
Artikel 12, lid 3	Artikel 13, lid 3
Artikel 12 <i>bis</i>	Artikel 14
Artikel 12 <i>ter</i>	Artikel 15
Artikel 13, lid 1, onder a)	Artikel 16, lid 1, onder a)
Artikel 13, lid 1, onder b)	Artikel 16, lid 1, onder b)

Richtlijn 83/477/EEG	De onderhavige richtlijn
Artikel 13, lid 1, onder c), i) en ii)	Artikel 16, lid 1, onder c)
Artikel 13, lid 1, onder c), iii)	Artikel 16, lid 1, onder d)
Artikel 13, lid 1, onder c), iv)	Artikel 16, lid 1, onder e)
Artikel 13, lid 1, onder c), v)	Artikel 16, lid 1, onder f)
Artikel 13, lid 2	Artikel 16, lid 2
Artikel 14, lid 1, aanhef	Artikel 17, lid 1, aanhef
Artikel 14, lid 1, eerste tot en met vijfde streepje	Artikel 17, lid 1, onder a) tot en met e)
Artikel 14, lid 2	Artikel 17, lid 2
Artikel 15, aanhef	Artikel 18, lid 1
Artikel 15, punten 1 tot en met 4	Artikel 18, leden 2 tot en met 5
Artikel 16, aanhef	Artikel 19, lid 1
Artikel 16, punten 1 tot en met 3	Artikel 19, leden 2 tot en met 4
Artikel 16 <i>bis</i>	Artikel 20
Artikel 17	Artikel 21
Artikel 17 <i>bis</i>	Artikel 22
Artikel 18, lid 1	—
Artikel 18, lid 2	Artikel 23
—	Artikel 24
—	Artikel 25
Artikel 19	Artikel 26
Bijlage II	Bijlage I
—	Bijlage II
—	Bijlage III